

Země sopek a bájí

ČESKÉ STŘEDOHOŘÍ

Hradbu nápadných a strmých kuželovitých kopců
na severu Čech zaměníme s jinou krajinou jen stěží. Za dobré viditelnosti
jsou vidět už ze severního okraje Prahy.

Jsou to hory nehory – dosahují sotva několik stovek metrů. Nejvyšší Milešovka má těch nadmořských 836. Souvislou hřebenovku s dalekými rozhledy nenajdeme. Každý z nich je nutné si znovu zasloužit novým výstupem. Komínům severočeské pánve na obzoru krajina zatím vzdoruje...

Na vrcholku Milešovky se lze po domluvě vydat i na rozhlednu.

První turisté sem přicházeli už před dvěma stoletími. Byly mezi nimi hlavy korunované. Saský král Fridrich Wilhelm III. v letech 1819 – 39 chodil každoročně na nejvyšší vrchol Českého středohoří Milešovku. Pravidelně ho doprovázel Alexandr von Humboldt.

Oblast tvoří chráněné území – CHKO České středohoří, které leží na obou březích Labe. Na zbytcích dávných sopek roste vzácná květena. Přesto krajinu právě nedaleko mezi Borečem a Lovošem v budoucnu nejspíše protne dálnice...

Je-li leden, musíme být na Boreči

Nenápadnému Boreči chybějí čtyři metry do půl páté stovky. Avšak nenavštivte ho, když se tam kouří z ventarol... To ovšem hlavně v mrazivé zimě. Z Řezné Lhoty vede na vrchol 3km naučná stezka. Nápadné jsou lomené kmeny bříz bradavičnatých. Páry se ze země jen hmou. Odborníci hovoří o ventarolách, které jsou vyústěním puklinového systému uvnitř znělcového kopce a vzduch dosahuje až 16 °C. Sníh na inkriminovaném místě taje, keře bělají námrazou. Položíte-li tam ruku, při silném mrazu ucítíte jemné hlubinné teplo. Zvláštní prostředí je rájem pro vzácnou květinu. Mimo lomikameny, koniklece, mechy vyniká právě v zimě tajemná játrovka...

Příliš skromný učitel

Jan Šimr miloval botaniku a učitelování v neďalekém Velemíně. Na vrcholku kopce v roce

1928 spatřil překvapen v zelenavém mechu velevzácnou játrovku. Latinsky *Targionia hypophylla*. „V Iráku, na Madagaskaru je ta výjimečnost doma! Ale tady?“ štípl se do tváře, možná nikoliv, detaily ponechejme představivosti laskavého čtenáře.

Z vědců se o Boreč zajímal v roce 1880 geolog a univerzitní profesor Jan Krejčí se synem – chemikem Prokopem. Kraj pod sněhem, v údolí mínus 11 °C, na vrcholku o 25 °C méně. Rozborem plynů vyvrátili domněnky o jejich omamnosti. Heinrich Ankert z Litoměřic zase zkoumal měkkýše, hlemýždě, stonožky, svlušky i jednoho mloka.

Velemínský učitel zaslal *Targioniu hypophyllu* k posouzení renomovanému profesorovi Hilitzerovi. Po čtyřech letech si v německy psaném časopise Příroda a domov přečetl, že botanik Rudolf Steppen našel na vrcholku Boreče vzácnou játrovku, její pravost ověřil profesor Schiffner z Vídně...

V létě radši na Lovoš

Vypíná se nad Lovosicemi strmě do výše 570 m. Na jižních svazích sochy svatých stráží vinice i ovocné sady, které byly známy už ve 13. století. Horu tvoří dva kužely, menší se nazývá Kybička. Odborníci říkají, že má čedičový podklad, jako kopec je trochu jiná. Naučná stezka vznikla už v roce 1982. V létě je kopec plný vzácných květin, zjara kvetoucích strání i ovocných stromů. Na vrcholku stojí chata. Horská atmosféra, ačkoliv dole